

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Acta Synodalia Dioecesana Ecclesiae Mediolanensis, Pars Secunda

Borromeo, Carlo

Brixiae, 1603

De Refectione. Tit. XV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11399

tar, utilitatibus spiritualibus aptè accō-
modabitur: capita autem rerum de quibus
dicturus est, cū Vicario communicabit.
Illud porro meminerit, se ad populū
concionem habere, non ad clerū. ideo
eam cautionem adhibebit, nē sacerdotum
& cleri mores publicè reprehendat,
sed eorum dignitatem dilaudet, ac
tueatur: ac de populi erga parochos, cæ-
terosque ecclesiastici ordinis homines
officiis atque obseruantia, vt poterit,
accuratissimè dicet.

Quòd si Vicarius id opportunum esse
duxerit, vt ad clerū etiam aliqua con-
cilio habeatur atque instituat, tunc ab-
solutis omnibus officiis quæ præsentem
populo aguntur, eoque dimisso, ipse, aut
alius eius iussu breuiter clero concione-
tur: at illud videat, vt ne ob eam cau-
sam populus propria concione careat.
Concilio clerus superpelliceis indutus
loco maximè conspicuo ab initio vs-
que ad finem interfut.

Quicumque sine Vicarii auctoritate, aut
absq; iusta causa, quam ipse cognoscet,
absuerit, solidis decem mulctetur.

Vicarius porro absentia causam excusa-
tionemq; nullā nisi necessariā accipiat.

DE SANCTISSIMA
Communione.

TIT. XII.

Sanctissimam Eucharistiam diaconi,
subdiaconi, clericiq; inferiorum or-
dinū ritè intra Missarū solennia sumant:
deinde laici, qui confessi sumpturi sunt.

DE MAGISTRO CÆREMO-
niarum, chori præfecto, &
punctatoribus.

TIT. XIII.

Cæremoniariū magister, chori præ-
fectus, & punctatores ad conuentus
celebritatem adhibeantur, quos Episco-
pus delegerit.

Si qua autem in re qui ad conuentum ve-
niunt, minus exercitati erunt, eorū ope-
ra sese edoceri curabunt, qui in Ecclesia
cathedrali ijs muneribus funguntur.

DE VISITATIONE ECCLE-
siae vbi conuentus habetur.

TIT. XIII.

Sacris, & cæteris quæ supra mox de-
monstrata sunt, peractis, Vicarius
aliis etiam præsentibus, superpelliceo,
& stola indutus, eam ecclesiam breui &
quasi summatim visitabit: nimirumque
perspiciet tantummodo, quæ ratione
sanctissimum Sacramentum asseruetur,
& quo item modo reliquiæ sacræ, vtq;
se habeat Baptisterium, sacrarium, sa-
cra olea, sacristia, suppellex ecclesiasti-
ca, libri, & cætera id generis.

Videbit item ea, quæ ad illam ecclesiam
bene ordineque statuendum Episcopus
aut eius generales Visitatores decreue-
runt, an executionem habuerint.

Ecclesiæ visitatione breuiter absoluta,
Vicarius initio aut in fine congregatio-
nis, prout expedire viderit, ipsos etiam
ecclesiasticos hoīes diligenter inspiciet.

An tonsura decenti.

An barba ad præscriptum.

An vestitu præscripto.

An superpelliceo mundo ac decenti in-
duti sint.

An breuiarium, & calendarium anni-
uersarium habeant.

An confessionum testificationes proba-
biles habeant.

Breuiter item interroget.

De Missæ celebrandæ ritu & cæremonijs.

De diuini officii recitandi modo & ri-
tu, pro festi diei, aut feriæ ratione.

De ritu administrandi sacramenta.

De exercitatione orationis, præsertim
mentalis.

De vitæ sacerdotalis ratione.

De studijs.

De visitatione & cura infirmorum.

De alijs præterea generatim ac breuiter
serutabitur, quæ pro prudentia sua vide-
rit expedire, prout ratio personarum,
& temporis spatium tulerit.

DE REFLECTIONE.

TIT. XV.

His ita gestis, omnes ecclesiastici q-
ui in conuentu adfuerunt, in parochi-
ædes, vbi se cibo reficiant, non turbu-
lenter

lenter non effusè, sed modestè grauitè-
que conueniant.

Ne in mensæ apparatus à frugalitate sa-
cerdotali; modestia infra præscripta
vllò vnquam modo discedatur.

Quicumque id culpæ admiserit, & Vica-
rius item qui permiserit, aureis num-
mis sex plectatur.

Quæ multa locum habeat, non solum
cum mensæ fercula apponuntur; sed etiã
quamuis minimè apponantur, sunt in
apparatu tamen & in prompta.

Mensæ igitur frugalis apparatus ita ad-
hibeatur vt infra.

Vnum tantum ferculum sit, idque vno
solummodo conditum: vnus etiam tan-
tummodo cibus iurulentus.

Quod vt commodius faciliusque præ-
stetur, eius ferculi loco ova tria tantum-
modo apparentur, aut pro temporum
regionumque conditione, vineiæ carnis
septem, non tamen è pullis gallinacèis,
neque sanè ex alio volatiliū, aut fera-
rum quouis genere.

In Quadragesima autem obsonium qua-
dragesimalè vnum itidem sit, non præ-
tiosum, non exquisitum, non diuersè con-
ditum, neque item vncias septem pro
vniuscuiusque cibo excedens.

Nec verò vini nigri genus plus quam
vnum, & ad summum alterum vini albi.
Fructuum autem genera non apponan-
tur nisi duo tantum, præter lacticiuium
vnius generis.

Nemini qui ex conuentu est, munus do-
numve cuiusvis generis vllum, ne escu-
lentum quidem poculentumve accipe-
re liceat, nisi ille sit qui refectiōnem
dat, cui aliquid accipere vetitum non
sit; ita tamen, vt qualitate vel quantita-
te doni munerisve quod accipitur, nul-
lo vnquam modo ne minimum quidem
à præscriptis frugalibus refectiōnis mē-
sæ regulis discedatur.

Qui secus fecerit, poenam luat duorum
aureorum.

Nullus homo laicus mensæ accumbat;
nullus præterea ecclesiasticus, qui i eius
conuētus numero adscriptus non sit, aut
ab Episcopo missus, aut ob grauem cau-
sam, quæ maximè ad illius actionis be-
nè gerendæ exemplum interfit, à Vica-
rio vocatus exceptusque sit.

Clerici autem planè nulli discumbant
ad mensamve adhibeantur, nisi quos Ec-
clesiæ rector permisso Vicarij euocarit
adhiberitve, vt vel templum appa-
rent, vel Missæ ministrant, vel operam
in mensa nauent.

Atque ij quidem ne plures sint numero
quattuor.

Nemo præterea clericus, aut laicus, ne
coquendi quidem cibi, aut mensæ mini-
strandī causā, aliove vllò prætextu do-
mum introducatur, aut recipiatur, præ-
ter eos, si quos rector Ecclesiæ vbi con-
uentus habetur, in famulatu quotidiano
domi habet, assidueque alit.

Vicarius autem, & rector, qui secus
quam præscriptum est, quemquam in
mensa domive adhiberit, receperit,
aut admiserit, nummis sex aureis mul-
tetur, quoties contrafecerit.

Mensæ priusquam accumbatur, Vica-
rius benedicat, aut is quem substituerit,
si quando ipse aberit.

Omnes verò in eadem vnaque mensa
discumbant, præter clericum lectorem,
& duos inferuentes ministrantēse.

Lectio partim ex monitionibus synoda-
libus, quæ ad parochos pertinent, par-
tim ex libro quem Episcopus probarit,
in mensa perpetuò adhibeatur.

Is autem liber de rebus conscriptus sit,
quæ ad vitam moresque clericales con-
formandos vsui atque adiumento sint:
nisi conciliorum decreta legi maluerit.
Plurimum etiam proderit ad vitæ sacer-
dotalis perfectionē liber singularis ve-
reque aureus S. Basilij, qui inscribitur de
regulis fufius disputatis: cui libro. utili-
ter etiam adiungatur alter eiusdem de
moribus, quo omnis vitæ disciplina in-
stituitur ad euangelij præscriptum.

Illud denique omnes curabunt, vt cum
corpora ad labores sustinendos cibo re-
ficiuntur, tum mentes potissimum spiri-
tualibus epulis recreentur.

Mensæ autem vbi discubuerint, antequam
cibum capere incipiant, paululum in
mora sint, memoriam repetentes poe-
nam, quam Adam ex cibo vetito tulit.
Non igitur ante lectiōnis initium vesci
incipient, signo dato ab eo qui præest.
Dum verò cibum capiunt, meminerint
temperantiæ, & sobrietatis, quæ eccle-
siasticos

Sanctos homines decet.

Voracitatem autem, à qua abhorrere debent, cum inde tot tantaque incommoda atque adeo mala existant, vt omnino fugiant; dum vescuntur, mente etiam repetant, vt Angeli & Sancti homines in cœlis diuina pascantur gloria, aliasque sanctas meditationes concipiant, ad eam præsertim attentissimi quæ leguntur. Comestatio denique compotatioque; omnis cum planè sacerdote indigna sit, ante & post item cibum sumptum absit. Si quis contrafecerit, in eum Vicarius grauius animaduertat: eademque pœna afficiatur, quicumque culpæ socius particepsve erit.

DE TEMPORE, LOCO,
rationeque; questionum expli-
candarum.

T I T. X V I.

Cibo sumpto, postquã de more gratiæ Deo actæ sunt, omnes superpelliceis induti, qui officii auctoritate, aut dignitate præditi sunt, suo quem in choro adhibet habitu vestiti, in Ecclesiam; quæ si longius distat, in sacellum; si quæ nullum est, in parochi ædes conuenient: vbi (id quod ex decreti prouincialis auctoritate in omni clericali cõuentu seruandum est) statim illam orationem à qua vniuscuiusque congregationis initium fit, Vicarius deuotè dicet; neque conuētum dimittet, nisi perorata ab eodem altera eiusdem generis precatione.

Deinde ijs exclusis quos adesse non licet, & Ecclesiæ, lociue vbi conuentus habetur, foribus clausis, suo quique loco non tumultuariè raptimque, sed grauius, ordineque confideant.

Atque ordo qui de hic erit, vt mox infra. Vicarius, aut si hic abest, ille qui pro Vicario est (quia Episcopi vicè gerit) prioraria vbiq; sedem, locumve obtinebit. Proximum locum is, qui præcipuam in capite plebis dignitatem habet.

Huic definitor propè assidebit. Capitulum deinde canonicorum plebis, si collegiatim aderit.

Postea si alius Præpositus, aut Archipresbyter cum capitulo aderit, eius capitulum subsequatur.

Deinceps alius in dignitate constitutus, qui sine capitulo aderit.

Ijs proximi erunt parochi titulares, & Vicarij perpetui: inter quos idem confidendi ordo erit, qui antiquitatis in parochia, quam in ea regione regunt, possessione.

Parochis titularibus proximi erunt qui titulum non habent, eadem ratione; tum coadiutores.

Post hos canonici, qui non collegiatim sed extra ordinem conueniunt.

Deinde Capellani titulares, si modò Sacerdotes sint: & inter hos primo loco se debent, qui beneficii ratione chori officii deuincti sunt, deinceps reliqui eodem ordine omnes, quo ad beneficium peruenerunt.

Post hos erunt Sacerdotes, qui clericatû, aliudve eiusmodi beneficium obtinent. Sequentur Capellani qui titulo carent, eo ordine, quo in sacerdotij, diaconatus, subdiaconatusque gradu constituti sunt. Eademque ratio seruabitur inter clericos inferiorum ordinum, quorum vltimus locus erit.

Externi autem (si quando ijs ad congregationem aditus dabitur) primum locum teneant inter eos, qui eiusdem ordinis dignitatisque sunt. Rector Ecclesiæ vbi conuentus habetur, reliquis omnibus sacerdotibus locum cedit, eosque honore præueniet, vt Apostolus monet.

Si quis in conuentu loco suo non confederit, aut extra ordinem sententiam dixerit, pro culpæ modo plectatur Vicarij arbitrati.

Absint ab omni conuentu ioci, cachinni, scurriliter dicta, rixæ, contentiones, pertinacisve altercationes.

Si fortasse rixæ, contumeliæ, dissidia, conuitiave, aut iniuriæ aliquando oborientur, eos inter quos extiterint, Vicarius adhibitis duobus tribusve aliis de conuentu si opus erit, quamprimum reconciliare studeat.

Nec verò corrigere, multareque; eos prætermittat Vicarius: & præterea illorum nomina idem, aut punctator ad Episcopum deferat, qui pro culpæ grauitate alia pœna arbitrati suo afficiat.

Huic officio si Vicarius aut punctator defuerit, pœnam ipse luat, qui id agere neglexerit.

QVÆ